

Sorter af lave marværter 1966-67

Ved Johannes Jensen

924. beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

Beretningen omhandler sortsforsøg med lave marværter i 1966-67. Siden 1960 har sortsforsøg med lave marværter været udført kontinuerligt, tidligere resultater er offentliggjort i 714., 770. og 793. meddelelse og i 771. beretning. Beretningen er udarbejdet af vid. assistent *Johs. Jensen*, Spangsbjerg.

Forstanderne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur

Indledning

Lave grønne ærter til industribrug dyrkes her i landet i betydelig udstrækning, for tiden ca. 2800 ha årligt. På grund af denne afgrødes ret store økonomiske betydning, og fordi der til stadighed foregår et meget intensivt forædlingsarbejde med en stadig strøm af nye sorter til følge, har sortsafprøvningen igennem de senere år været ret omfattende.

I beretningen omtales sortsforsøgene i 1966-67 med ialt 35 sorter, heraf har 8 sorter deltaget i forsøgene fra 1965 og er således, på grundlag af eet års forsøgsresultater, også omtalt i 771. beretning (*Jensen 1967*) og 770. meddelelse. De øvrige 27 sorter er dels tilmeldte, ikke navngivet forædlingsmateriale fra fa. A/S L. Dæhnfeldt, Odense, dels indkøbte udenlandske sorter, hovedsagelig fra Holland og U.S.A., og enkelte af engelsk, fransk, tysk og polsk oprindelse.

Beretningen omfatter de enkelte års forsøgsresultater samt en oversigt over disse. Side-løbende med disse forsøg er der ved Spangsbjerg udført orienterende sortsafprøvning, hvorfra sorter til den kommende forsøgsserie er udvalgt.

Flere af de her omtalte sorter har deltaget i norske sortsforsøg 1965-66 (*Røeggen 1967*), og ud fra et udbytte- og kvalitetsmæssigt synspunkt anbefales her blandt andre følgende sorter: Tidlige: Honey og Coronet, middeltidlige: Scout, Vitalis og Small Sieve Freezer og sildige: Sun Valley og Chinook. Det er interessant at se, at de samme sorter hævder sig vel i både danske og norske forsøg.

Fra Sverige foreligger resultater fra sortsforsøg 1965-67 (*Ottosson 1968*), hvor blandt andre sorten Vitalis fremhæves både hvad udbytte og kvalitet angår. Resultaterne fra nogle orienterende sortsforsøg ved Alnarp omfatter ligeledes enkelte af de her omtalte sorter, og på flere punkter er der god overensstemmelse mellem resultaterne her og i Sverige.

Forsøgssteder og dyrkningsforhold

Forsøgene er udført på ret svær lerjord ved Blangstedgaard og på sandmuldet jord ved Spangsbjerg. Endvidere er forsøgene udstatio-

Tabel 1. Meteorologiske forhold

Måned	Blangstedgaard			Spangsbjerg		
	1966	1967	nor-mal	1966	1967	nor-mal
Døgnet's middeltemperatur °C						
April.....	4,1	6,0	6,0	3,6	6,2	6,2
Maj.....	12,1	11,8	11,0	11,5	11,3	10,8
Juni.....	15,8	14,1	14,2	15,5	13,8	14,0
Juli.....	15,7	16,8	16,3	15,0	16,7	16,0
August...	15,0	15,8	15,7	14,8	16,3	15,9
Nedbør, mm						
April.....	65	45	40	57	48	42
Maj.....	52	53	40	38	60	45
Juni.....	92	34	49	55	34	53
Juli.....	33	42	61	60	69	81
August...	60	103	71	139	66	96
	302	277	261	349	277	317
Sådato ...	5/5	2/5		29/4	3/5	
Aasum						
	3/5	3/5				

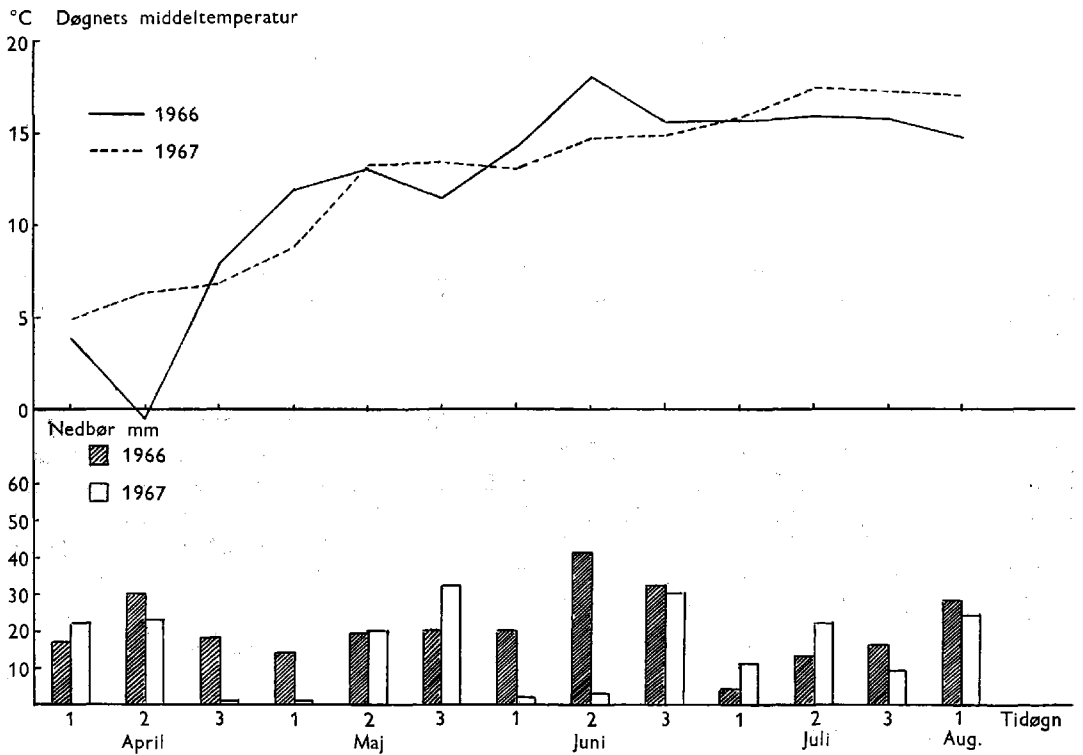

Fig. 1. Blangstedgaard.

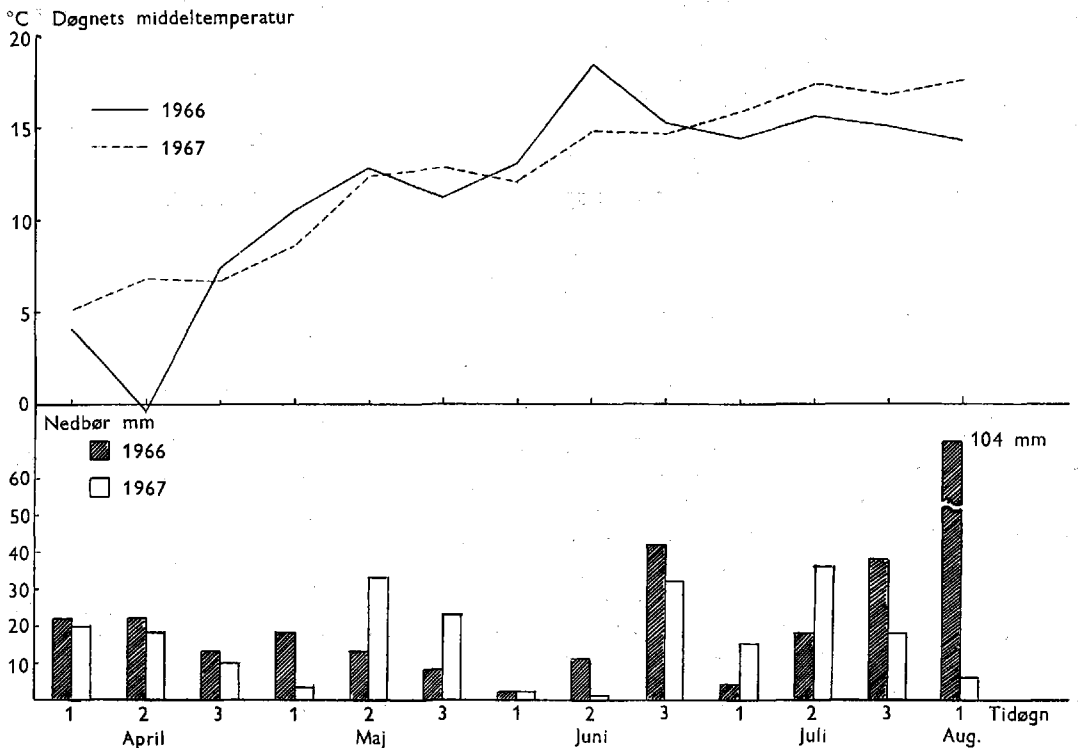

Fig. 2. Spangsbjerg.

neret fra Blangstedgaard på god, dyb sandmuld ved Aasum.

De klimatiske forhold i forsøgsperioden er vist i tabel 1 samt fig. 1 og 2. I 1966 var der en frostperiode så sent som omkring den 20. april, derefter steg temperaturen ret voldsomt og lå over normalen i maj og juni, men noget under i juli og august. I 1967 var temperaturen jævnt stigende gennem det meste af vækstsæsonen, med meget nær normal temperatur i april og juni og over normal i maj, juli og august.

Nedbørsmængden var gennem det meste af forsøgsperioden ret rigelig, med undtagelse af en tørkeperiode i juni 1967, hvor ærterne blev vandet den 25. juni ved Spangsbjerg.

Ærterne er sået sidst i april og i begyndelsen af maj. Ukrudtsbekæmpelse er foretaget ved sprøjtning med dinoseb-aminsalt, 5 liter pr. ha, da ærterne var 5 cm høje.

talsbestemmelse, morfologisk beskrivelse m.v. Nettoparcelstørrelsen har været 13,5 m². 10 rækker à 9 m med 12 cm mellem rækkerne og 42 cm brede gange mellem parcellerne.

Al udsæd er afsvampet med et orthocid- eller thirammiddel. Udsædsmængden er ud fra frøstørrelse og spireevne beregnet til 80 planter pr. m². Ærterne er sået med den norske såmaskine Øyjord. Efter fremspiringen er planterne talt på 2 gange ¼ m² i alle fællesparceller.

Der er givet karakter for vækstkraft og umiddelbart før høst tillige for oprethed og bladfarve. Endvidere er der målt plantehøjde ved høst og gjort optegnelser over sundhedstilstand, begyndende og afsluttende blomstring.

Ved udbyttebestemmelsen er hele parcellen høstet, og efter vejning af plantemassen er denne tærsket på et forsøgstærskværk. Efter rensning og skylning er tenderometertallet (Tv)

Gødningstilførsel i kg pr. ha samt forfrugt

	Forfrugt	Kvælstof	Fosfor	Kalium	Magnesium
Blangstedgaard 1966.....	Byg	47	—	—	—
» 1967.....	Byg	31	—	—	—
Spangsbjerg 1966.....	Jordbær	47	26	68	102
» 1967.....	Selleri	47	52	131	136
Aasum 1966.....	Byg	8	36	185	—
» 1967.....	Byg	—	36	185	—
Jordbundsanalyser					
	Rt	Ft	Kt	Mgt	Mnt
Blangstedgaard 1966.....	6,8	9,9	22,7	6,9	—
» 1967.....	7,5	6,2	19,6	7,5	—
Spangsbjerg 1966.....	6,3	8,2	13,1	4,8	—
» 1967.....	6,2	8,0	15,3	4,2	3,5
Aasum 1966.....	—	—	—	—	—
» 1967.....	—	—	—	—	—

Ovennævnte gødningsmængder er tilført i form af kalksalpeter, PK gødning 0-4-21 eller 0-5-13 og kieserit. Ved Spangsbjerg i 1966 og 1967 samt ved Aasum i 1966 er der vinteren forud tilført 2-3 tons jordbrugskalk pr. ha.

Forsøgsarbejdet

Forsøgene er anlagt med 5 fællesparceller, heraf er en fællesparcel benyttet til tenderometer-

bestemt på de usorterede ærter over 6 mm i diameter. Ærterne er så vidt muligt høstet ved den samme modenhedsgrad, og udbyttet er omregnet til tenderometertal 110 efter den udbyttekurve, der for tiden benyttes ved afregning for kontraktavlede ærter til konservesindustrien (771. beretning). Afvigelser fra tenderometertallet 110 ved høst har ikke kunnet undgås.

Tab. 2. Lave marvæarter 1966. Aasum,

Lbnr. og navn	Varmeenheder ved Tv 110				Tv ved høst			Udbytte ved Tv 110					
	Aa.	Bl.	Sp.	Gns.	Aa.	Bl.	Sp.	pct. af Freezer 69			pct. af Dark S. Perf.		
								Aa.	Bl.	Sp.	Aa.	Bl.	Sp.
2. Douce Provence.....	777	705	687	723	138	106	103	74	53	67	69	70	55
24. Kebby.....	782	697	706	728	112	116	95	65	58	80	61	77	65
1. Honey.....	796	716	708	740	104	100	98	86	65	66	79	86	54
26. Precursor.....	812	731	698	747	97	98	98	87	74	69	81	98	56
4. Gloriosa.....	844	754	728	775	98	94	87	98	72	92	91	95	75
31. Dainty.....	858	760	718	779	108	99	129	63	41	53	58	54	43
14. Nr. 3255.....	852	755	746	784	111	107	117	68	57	72	63	75	59
22. Coronet.....	829	792	733	785	125	84	89	109	101	102	101	133	84
8. Freezer 69.....	838	791	732	787	119	100	102	100	100	100	93	132	82
3. 512/60.....	869	773	764	802	102	87	107	55	41	68	51	54	56
9. Alma.....	870	789	768	809	140	101	100	93	80	103	87	106	85
32. Triton.....	901	792	749	814	112	91	95	96	102	116	90	135	95
29. Scout.....	888	824	790	834	99	94	111	113	105	126	106	138	104
7. Signet.....	890	835	786	837	125	104	93	111	106	133	103	140	109
19. Cornel.....	919	830	789	846	108	107	92	125	87	104	117	114	86
5. 0298.....	906	843	790	846	120	100	95	84	87	87	79	115	71
6. 0296.....	908	848	804	853	126	98	90	100	87	102	93	114	84
13. Nr. 3071.....	935	830	808	858	110	144	111	93	79	79	86	104	65
23. Averno.....	941	867	788	865	130	103	96	76	76	50	71	101	41
10. Elwy.....	932	869	826	875	112	102	94	89	91	92	83	120	76
25. Vitalis.....	941	875	812	876	107	99	87	88	106	128	82	140	105
33. Verdo (Small Sieve Freezer)	950	862	821	878	94	106	104	112	96	102	105	127	83
30. 405-65.....	938	878	822	879	103	105	113	74	76	80	69	100	65
11. Freezer 626.....	950	879	824	884	118	111	95	82	84	84	77	111	69
15. Nr. 3256.....	946	884	840	890	104	120	103	71	76	71	66	100	59
16. Nr. 3258.....	948	868	861	892	108	117	131	68	51	66	63	68	54
20. Promina.....	953	906	863	907	114	93	130	75	69	90	70	91	74
27. Sun Valley.....	955	890	878	908	115	117	95	81	91	92	75	120	76
21. Dark S. Perf.....	957	899	872	909	103	112	123	107	76	122	100	100	100
12. 0264.....	954	890	883	909	105	99	93	114	93	123	106	123	101
17. Nr. 1620.....	973	908	880	920	110	107	99	73	80	73	68	106	60
28. Chinook.....	965	907	900	924	110	97	87	103	109	143	96	144	118
18. Stern.....	994	915	886	931	99	108	97	92	88	80	86	117	66
34. S 59.....	1017	925	934	959	100	103	105	57	48	46	53	63	38
Måleprøver hkg/ha.....								85,7	89,9	65,1	91,9	68,1	79,3
Gennemsnit.....													

Ærterne er sorteret i følgende størrelser: G I over 10,2 mm i diameter, G II 9,3-10,2 mm, M 8,2-9,3 mm og S 6,0-8,2 mm. Tenderometertallet er bestemt på de enkelte sorteringer. Ved Spangsbjerg er der udtaget prøver af hver størrelse til dybfrysning og senere kvalitetsbedømmelse. Der er givet karakter for frø-

farve på de friske ærter, og i 1967 er frøfarven bestemt efter farvekort udgivet af The Royal Horticultural Society, London. I engelske sortforsøg med lave ærter (*Gent* og *Webb* 1968) benyttes en skala fra 1-5, hvor tallene svarer til følgende farvekortnummer:

Blangstedgaard og Spangsbjerg

Plantemasse hkg/ha			Frøstørrelse, pct.											
Aa.	Bl.	Sp.	Aasum				Blangstedgaard				Spangsbjerg			
			G I	G II	M	S	G I	G II	M	S	G I	G II	M	S
379	337	251	42	27	24	7	36	30	24	10	14	27	37	22
412	300	259	28	25	32	15	28	33	30	9	6	22	43	29
353	252	169	46	21	23	10	37	22	24	17	27	27	27	19
370	296	186	53	21	20	6	55	23	16	6	32	34	26	8
390	268	207	56	17	20	7	67	15	12	6	30	28	27	15
319	291	179	14	18	35	33	16	20	33	31	4	23	47	26
372	342	311	38	24	25	13	43	23	21	13	22	32	30	16
398	361	241	52	25	18	5	29	22	29	20	7	25	40	28
347	326	270	65	22	11	2	72	16	10	2	43	29	21	7
337	230	261	10	14	38	38	12	17	30	41	4	16	42	38
342	285	238	33	38	25	4	36	32	23	9	14	35	34	17
353	325	321	69	19	9	3	56	19	17	8	33	23	28	16
389	352	301	44	23	24	9	56	19	18	7	51	26	16	7
405	415	329	83	11	4	2	74	14	8	4	43	28	21	8
442	380	353	62	24	11	3	62	18	14	6	25	28	28	19
388	375	333	64	23	9	4	54	23	18	5	21	25	33	21
419	383	358	70	21	7	2	50	24	19	7	14	23	37	26
402	306	288	45	32	18	5	65	23	10	2	24	34	25	17
402	301	295	72	19	5	4	50	23	18	9	7	16	34	43
381	348	314	37	35	22	6	38	31	23	8	18	29	32	21
416	403	343	58	28	11	3	50	26	18	6	10	27	44	19
460	383	355	28	31	33	9	45	26	21	8	23	30	30	17
438	375	314	33	29	27	11	39	24	25	12	27	29	28	16
396	415	366	70	20	8	2	56	23	17	4	29	26	27	18
394	377	385	35	30	25	10	50	25	18	7	15	25	36	24
430	349	328	14	17	36	33	13	14	37	36	6	14	39	41
340	359	305	26	34	28	12	12	17	35	36	8	31	45	16
423	365	325	50	26	17	7	44	27	21	8	11	21	38	30
502	327	348	66	20	10	4	66	20	10	4	57	28	11	4
494	359	358	67	19	11	3	60	20	14	6	33	26	25	16
480	380	306	35	28	25	12	31	26	31	12	11	19	37	33
441	391	340	72	14	10	4	63	20	13	4	27	29	30	14
480	347	347	48	26	19	7	48	27	19	6	13	22	37	28
525	431	349	12	18	33	37	13	18	36	33	3	15	47	35
406	345	301	47	23	20	10	45	22	21	12	21	26	32	21

1 = R.H.S. 150 D

2 = R.H.S. 145 C

3 = R.H.S. 145 A

4 = R.H.S. 144 B

5 = R.H.S. 143 C

Hvor 1 repræsenterer det lyst gulgrønne og 5 det mørkt grønne.

Samme farvekort og skala er benyttet i disse forsøg.

Kvalitetsbedømmelsen af frosne ærter omfattende farve, smag, konsistens og ensartethed i størrelse er foretaget på Laboratoriet for Teknisk Biokemi, Danmarks tekniske Højskole og forestået af civilingeniør *E. Bruzelius*.

Tabel 3. Lave marvæarter 1966. Aasum, Blangstedgaard og Spangsbjerg

Lbnr. og navn	Antal planter pr. m ²			Antal dage fra såning til høst ved Tv 110			Karakterer 0-10						
							friske ærter		Frosne ærter				hel- heds- indtryk
	Aa.	Bl.	Sp.	Aa.	Bl.	Sp.	Bl.	Sp.	ensar- tethed i str.	far- ve	smag	konsi- stens	
2. Douce Provence..	90	98	76	75	68	70	7	7	9	9	6	6	7,0
24. Kebby	76	110	76	76	67	72	6	7	8	8	8	7	6,0
1. Honey	92	76	51	77	69	72	7	8	8	9	8	8	7,0
26. Precursor	106	84	66	78	70	71	6	8	8	8	8	8	6,0
4. Gloriosa	104	76	76	79	73	74	7	8	6	8	8	7	5,6
31. Dainty	100	96	72	80	73	73	6	7	9	9	4	2	7,2
14. Nr. 3255	84	102	81	80	73	76	8	7	6	4	4	3	4,0
22. Coronet	78	90	77	78	75	75	7	6	9	9	8	8	8,2
8. Freezer 69	110	82	75	79	75	74	8	8	-	-	-	-	8,4
3. 512/60	78	88	87	81	74	77	7	8	9	9	7	7	8,4
9. Alma	100	78	74	81	75	78	6	6	-	-	-	-	7,6
32. Triton	110	88	79	84	75	76	7	8	-	-	-	-	5,8
29. Scout	118	106	84	83	77	80	8	8	6	8	8	7	6,0
7. Signet	90	124	82	83	78	80	7	8	-	-	-	-	5,6
19. Cornel	106	94	85	85	77	80	6	7	7	8	8	8	5,4
5. 0298	90	98	78	84	78	80	8	8	7	8	7	6	3,8
6. 0296	86	102	76	84	79	81	7	8	8	7	8	8	4,6
13. Nr. 3071	98	94	85	87	77	81	7	8	6	7	6	4	4,4
23. Averno	64	72	50	88	80	80	7	8	9	8	6	6	5,8
10. Elwy	108	98	92	87	80	82	7	7	6	9	8	7	5,0
25. Vitalis	100	84	86	88	81	81	6	7	8	8	8	7	4,6
33. Verdo (Small Sieve Freezer)	88	78	82	89	79	82	7	7	8	7	7	7	3,4
30. 405-65	118	88	60	87	81	82	7	8	7	8	3	4	3,8
11. Freezer 626	108	88	78	89	81	82	8	8	6	8	7	5	5,2
15. Nr. 3256	94	100	86	88	81	83	6	8	6	7	6	5	5,2
16. Nr. 3258	96	114	83	88	80	84	7	7	6	8	4	4	4,2
20. Promina	74	90	82	89	83	84	8	8	8	6	2	2	3,2
27. Sun Valley	88	100	80	89	83	86	7	8	7	8	9	9	6,2
21. Dark S. Perf.	72	82	83	89	83	85	8	8	8	5	4	2	5,2
12. 0264	74	94	90	89	82	86	8	8	6	7	7	5	5,0
17. Nr. 1620	84	108	87	91	84	86	7	8	6	9	6	6	6,2
28. Chinook	104	102	78	90	83	87	7	9	7	8	8	8	6,6
18. Stern	96	122	81	93	84	86	7	7	8	7	8	8	3,8
34. S 59	88	104	91	95	85	91	5	4	9	2	4	2	1,6
Gennemsnit	93	94	79										

I 1966 blev der kun foretaget kvalitetsbedømmelse på størrelsen G II og i 1967 på alle størrelsessorteringer med undtagelse af G I. Ved en årlig bedømmelse er der af repræsentanter fra konservesindustrien, frøfirmaer m.fl. givet

karakter for helhedsindtrykket af alle fire sorteringer under et.

I tabellerne er sorterne opført efter tidlighed angivet ved varmeanheder. Varmeanheder er beregnet for de enkelte sorter og år ved op-

summering fra såning til høst, ved tenderømtallet 110, af den daglige gennemsnitstemperatur i 2 meters højde kl. 8, 14 og 21 minus en basistemperatur på 4,4° C. Temperaturen er målt ved de meteorologiske stationer ved Blangstedgaard og Spangsbjerg, gennemsnitstemperaturen ved Blangstedgaard er benyttet til beregning af varmeenhederne ved Aasum, som kun ligger få km fra Blangstedgaard.

Som i de nærmest foregående sortsforsøg med lave marvæarter er sorterne Freezer 69, tidlig, og Dark Skinned Perfection, sen, benyttet som måleprøver.

Forsøgsresultater

Tabel 2 og 4 giver oplysninger om de enkelte sorters varmeenheder, udbytte og frøstørrelse i henholdsvis 1966 og 1967.

Sorternes tidlighed, udtrykt ved varmeenheder ved Tv 110, varierer noget fra år til år og fra sted til sted, blandt andet afhængigt af såtid og klimatiske forhold. De gennemsnitlige daglige varmeenheder i høsttiden er ca. 12, ud fra dette kan man angive forskellen i sorternes tidlighed i antal dage. Mellem de to måleprøver er der i 1966 en forskel i varmeenheder på 122 svarende til 10 dage og i 1967 84 eller 7 dage. Forskellen i tidlighed mellem tidligste og sildigste sort, der har deltaget i begge år, er næsten ens i de to år, henholdsvis 17 og 16 dage. Selv om der er forskel mellem sorternes varmeenheder i de to år, er rækkefølgen i tidlighed stort set den samme.

Tabel 3 og 5 giver blandt andet oplysninger om de enkelte sorters kvalitetsmæssige egenskaber. Kvalitetsbedømmelsen på frosne ærter er foretaget efter en 0-10 skala, hvor 10 er udtryk for den bedste kvalitet.

I tabel 6 og 7 (oversigtstabeller) er foruden udbytte de enkelte år og steder angivet nogle gennemsnitsresultater. Sorterne er delt op i to grupper. 8 sorter der har deltaget i 3 års forsøg og 23 sorter i 2 års forsøg. I begge grupper indgår måleprøverne Freezer 69 og Dark Skinned Perfection. Tre polske sorter, nr. 19, Delisa II og Syrenka, og en hollandsk sort S 59 har kun deltaget i et enkelt års forsøg og er ikke

medregnet i oversigtstabellerne. Det er alle lysfrøede sorter. Plantemasse og forholdet tærsket halm/grønne ærter er kun vejledende. Ærterne kan være høstet i mere eller mindre våd tilstand, hvilket påvirker halmvægten. Størrelses-sorteringen af ærterne er kun angivet som gennemsnit af forsøgene på Fyn, idet ærterne ved Spangsbjerg, i disse som i de tidligere sortsforsøg, gennemgående er mere småfaldne.

Tidlighed

De tidligste sorter er begge år Douce Provence og Kebby. Øvrige tidlige sorter er Honey, Precursor, Gloriosa og Dainty. Coronet og nr. 3255 er af samme tidlighed som måleprøven Freezer 69. Sildigere end Dark Skinned Perfection er Sun Valley, nr. 1620, Chinook og Stern.

De to tidligste sorter Douce Provence og Kebby er begge mellemformer mellem marv- og skalærter. De modne frø er mere eller mindre rynkede som marvæarter, men stivelseskornenes opbygning er en mellemting mellem marv- og skalærter, ligesom de i modningsforløbet minder mest om skalærter. Honey og Precursor angives fra England (*Arthey V. D.* og *Gent P. G.* 1966) at være modtagelig for ærteskimmel (*Peronospora viciae*), hvilket også for Honey's vedkommende i nogen grad har kunnet påvises i disse forsøg.

Forsøgene viser en vis relation mellem tidlighed og udbytte, idet udbyttet for de tidligste sorters vedkommende aftager med tidligheden. Der er enkelte undtagelser, 512/60 og Dainty, men her er frøstørrelsen mere afgørende for udbyttets størrelse. Et lignende forhold er i udpræget grad påvist i engelske sortsforsøg med ærter (*Arthey V. D.* og *Gent P. G.* 1966).

Udbytte

Højtydende sorter er Signet, Coronet, Triton, Scout, Cornel, Vitalis og Verdo (Small Sieve Freezer). Især Signet har, sammenlignet med Dark Skinned Perfection, givet et stort udbytte på Fyn i 1966 og ved Spangsbjerg i både 1966 og 1967. Coronet har givet et stort udbytte på Fyn i 1966 og ved Spangsbjerg i 1967 og

Tabel 4. Lave marvæarter 1967. Aasum.

Lbnr. og navn	Varmeenheder ved Tv 110				Tv ved høst			Udbytte ved Tv 110					
	Aa.	Bl.	Sp.	Gns.	Aa.	Bl.	Sp.	pct. af Freezer 69			pct. af Dark. S. Perf.		
								Aa.	Bl.	Sp.	Aa.	Bl.	Sp.
2. Douce Provence.....	756	725	797	759	129	131	122	83	84	61	81	70	69
24. Kebby.....	760	733	790	761	126	126	127	73	93	60	71	78	69
1. Honey.....	785	749	769	768	111	116	101	85	77	77	83	64	88
26. Precursor.....	793	774	795	787	116	110	102	90	86	84	88	71	95
4. Gloriosa.....	813	790	837	815	103	110	100	103	95	92	101	79	104
31. Dainty.....	818	790	833	816	116	106	109	63	76	43	62	63	49
37. Nr. 19.....	824	796	837	819	106	107	100	100	100	68	98	83	77
22. Coronet.....	815	803	851	823	111	103	106	83	106	108	81	88	122
8. Freezer 69.....	834	802	837	824	101	112	107	100	100	100	98	83	114
14. Nr. 3255.....	838	805	832	825	118	118	110	82	85	41	80	70	46
9. Alma.....	822	823	863	836	148	150	95	99	94	98	97	78	111
3. 512/60.....	842	829	854	842	116	105	104	77	74	49	76	61	55
32. Triton.....	831	830	875	848	126	111	100	109	130	77	106	108	87
29. Scout.....	846	857	875	859	114	93	95	109	128	107	106	106	121
7. Signet.....	856	860	875	864	122	108	95	91	109	114	89	91	130
10. Elwy.....	856	860	895	870	122	108	89	91	117	71	89	97	81
6. 0296.....	836	861	888	871	118	114	101	86	101	91	84	84	103
5. 0298.....	871	857	891	873	107	116	94	91	93	76	89	78	87
19. Cornel.....	874	862	896	877	112	91	118	101	140	72	98	117	82
13. Nr. 3071.....	882	864	903	883	101	95	114	90	99	48	88	83	55
11. Freezer 626.....	873	877	905	885	120	112	113	90	102	72	88	85	81
25. Vitalis.....	888	875	929	897	120	106	100	88	115	84	86	95	96
23. Averno.....	903	896	898	899	112	102	97	105	124	66	102	103	75
33. Verdo (Small Sieve Freezer)	901	892	911	901	105	104	128	101	116	88	99	96	100
15. Nr. 3256.....	893	886	933	904	102	100	124	92	102	44	89	95	50
30. 405-65.....	896	904	917	906	108	105	123	83	98	37	81	82	42
20. Promina.....	892	906	920	906	118	104	105	75	90	39	73	75	44
12. 0264.....	899	912	912	908	124	109	127	91	123	71	89	102	81
21. Dark S. Perfection.....	896	906	914	909	116	107	126	102	120	88	100	100	100
16. Nr. 3258.....	892	903	938	911	118	114	130	61	86	42	59	72	48
35. Delisa II.....	888	880	967	912	112	118	112	68	83	48	67	69	54
17. Nr. 1620.....	892	914	935	914	118	108	122	87	92	44	85	77	50
28. Chinook.....	924	910	930	921	126	102	126	78	83	69	76	69	79
27. Sun Valley.....	907	936	934	926	110	105	105	81	88	68	79	73	77
36. Syrenka.....	948	938	956	948	98	104	110	85	93	67	83	78	76
18. Stern (NZ 3075).....	949	948	965	954	111	99	113	86	103	42	84	95	48
Måleprøver hkg/ha.....								78,1	59,5	80,1	80,0	71,6	70,6
Gennemsnit.....													

sammenlignet med Freezer 69 ligger den, med undtagelse af ved Aasum i 1967, udbyttmæssigt på højde med eller højere end denne. Triton, Cornel og Verdo (Small Sieve Freezer) har især klaret sig godt på Fyn. Scout har alle

tre steder og begge år givet større udbytte end måleprøverne. Vitalis har især givet et godt udbytte ved Blangstedgaard og Spangsbjerg, særligt i 1966. Af de sildigste sorter er Chinook højest ydende.

Plantemasse			Frøstørrelse i pct.											
hkg/ha			Aasum				Blangstedgaard				Spangsbjerg			
Aa.	Bl.	Sp.	G I	G II	M	S	G I	G II	M	S	G I	G II	M	S
349	271	460	53	28	14	5	46	28	20	6	15	30	38	15
321	277	411	45	31	17	7	40	34	21	5	11	30	44	13
287	207	388	51	28	15	6	53	22	17	8	15	26	35	22
325	213	399	80	12	5	3	74	15	8	3	29	31	26	12
378	252	421	61	16	15	8	71	13	11	5	44	24	19	10
294	236	349	15	22	40	23	15	21	38	26	3	15	45	35
364	248	444	70	14	11	5	69	17	10	4	25	26	30	18
354	300	506	40	27	21	12	38	26	24	12	21	40	27	11
338	265	442	57	22	16	5	59	25	12	4	33	36	22	7
310	273	399	48	27	18	7	40	26	22	12	24	31	33	11
293	216	425	53	33	11	3	48	34	14	4	9	34	39	17
333	251	453	16	23	37	23	11	17	42	30	3	13	46	38
345	330	459	87	7	4	2	80	11	6	3	44	25	16	12
331	318	533	64	19	13	4	44	20	22	14	33	24	21	22
395	293	528	72	13	11	4	71	13	11	5	40	25	21	11
405	355	458	36	25	25	14	28	27	31	14	12	24	37	25
390	323	526	57	17	16	10	57	18	16	9	24	29	28	17
375	313	477	52	21	18	9	55	18	17	10	22	29	31	18
397	363	544	66	18	12	4	51	19	19	11	35	27	24	12
376	335	483	35	27	23	15	34	27	25	14	19	29	27	24
383	370	569	63	18	14	5	54	19	18	9	31	26	25	17
346	328	569	48	28	18	6	43	25	21	11	18	29	28	18
352	392	478	67	21	9	3	52	21	17	10	14	25	32	26
391	381	477	62	18	15	5	51	20	19	10	28	33	28	10
375	329	462	46	24	20	10	40	22	23	15	15	19	33	30
344	340	397	45	22	21	12	37	22	23	18	19	23	33	25
308	324	462	29	29	28	14	23	27	29	21	6	21	39	33
400	339	432	65	16	10	9	61	18	13	8	41	25	23	10
350	350	465	65	18	11	6	58	17	15	10	47	25	18	9
287	292	331	8	15	42	35	8	15	43	34	2	10	44	44
359	308	382	40	20	24	16	42	20	21	17	26	25	27	20
321	309	457	32	29	26	13	31	23	28	18	6	15	38	35
410	325	436	33	25	28	14	16	17	37	30	35	24	26	13
310	348	501	30	28	26	16	30	22	25	23	24	26	29	19
370	365	504	64	14	14	8	57	20	14	8	41	27	24	8
425	347	356	53	20	17	10	43	21	21	15	12	20	35	30

353	308	455	50	22	18	10	45	21	21	13	23	26	30	19
-----	-----	-----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----

Frøstørrelse

Som det fremgår af tabel 7 er 512/60, Dainty og nr. 3258 udpræget småfrøede, men også de lavest ydende af samtlige deltagende sorter. Ret småfrøede er endvidere sorterne Kebby, Coro-

net, Elwy, 405-65, Promina, Sun Valley og nr. 1620. Storfrøede er foruden måleprøverne Signet, Precursor, Gloriosa, Triton, Cornel og Avertto.

Tabel 5. Lave marvæarter 1967. Aasum,

Lbnr. og navn	Antal planter pr. m ²			Antal dage fra såning til høst ved Tv 110			Frøfarve efter farvekort		
	Aa.	Bl.	Sp.	Aa.	Bl.	Sp.	Aa.	Bl.	Sp.
	2. Douce Provence.....	88	76	73	75	73	80	4	4
24. Kebby.....	92	72	93	75	74	80	5	5	5
1. Honey.....	88	72	80	77	75	78	3	4	5
26. Precursor.....	78	68	71	77	77	80	4	3	5
4. Gloriosa.....	92	88	56	79	78	84	3	4	4
31. Dainty.....	92	92	80	79	78	83	3	3	5
37. Nr. 19.....	88	76	76	80	78	84	2	2	3
22. Coronet.....	92	88	64	79	79	85	4	4	4
8. Freezer 69.....	92	80	77	80	79	83	4	4	6
14. Nr. 3255.....	84	88	79	81	79	83	3	4	5
9. Alma.....	92	76	101	79	80	86	-	-	5
3. 512/60.....	88	76	66	81	81	85	4	4	4
32. Triton.....	84	92	94	81	81	87	4	4	4
29. Scout.....	84	84	80	81	83	87	4	4	5
7. Signet.....	84	88	92	82	83	87	4	5	4
10. Elwy.....	88	84	100	82	83	88	4	4	5
6. 0296.....	96	84	77	83	83	87	4	3	4
5. 0298.....	104	92	93	83	83	88	4	5	4
19. Cornel.....	92	88	69	84	84	88	4	4	4
13. Nr. 3071.....	88	88	71	84	84	88	3	3	4
11. Freezer 626.....	84	76	93	84	85	89	4	4	3
25. Vitalis.....	104	92	96	85	85	91	4	3	3
23. Averno.....	84	100	81	86	86	88	3	4	4
33. Verdo (Small Sieve Freezer) .	80	84	80	86	86	88	4	4	4
15. Nr. 3256.....	88	84	89	85	85	90	4	3	4
30. 405-65.....	88	72	55	85	87	89	3	3	4
20. Promina.....	76	72	67	85	87	90	3	3	4
12. 0264.....	84	96	89	85	87	89	4	4	5
21. Dark S. Perfection.....	88	88	94	85	87	89	4	4	5
16. Nr. 3258.....	100	84	89	85	87	90	4	4	4
35. Delisa II.....	96	88	87	85	85	93	4	4	4
17. Nr. 1620.....	88	80	89	85	87	90	4	4	4
28. Chinook.....	84	80	93	87	87	90	4	4	5
27. Sun Valley.....	96	88	92	86	89	91	4	4	5
36. Syrenka.....	80	92	77	89	89	92	3	4	4
18. Stern (NZ 3075).....	92	88	60	89	90	93	4	4	4
Gennemsnit.....	89	84	81						

Kvalitet

For ærter til dybfrysning er farven af væsentlig betydning. Her er sorterne 512/60, Kebby, Coronet, Scout, nr. 3256, nr. 1620 og Chinook

blandt de bedst bedømte, men også Honey, Freezer 69, Precursor, Alma og Sun Valley har fået høje karakterer. Ser man kvalitetsbedømmelsens enkelte karakterer under et, er Honey,

Karakterer 0-10

friske ærter frøfarve	frosne ærter												hel- heds- indtryk
	ensartethed i størrelse			farve			smag			konsistens			
	Sp.	G II	M	S	G II	M	S	G II	M	S	G II	M	
7,0	8	9	9	6	7	8	6	8	8	6	8	9	6,5
8,0	9	9	8	8	9	9	6	8	9	6	8	8	8,0
7,5	6	7	6	6	7	7	8	9	10	7	7	6	6,5
8,0	6	7	7	7	8	8	8	8	8	8	8	6	4,3
7,0	6	7	7	6	7	7	9	9	9	7	7	6	3,8
7,0	9	9	9	5	4	4	6	6	7	8	7	8	4,8
4,5	8	8	6	2	3	3	9	9	9	9	9	9	1,5
7,0	6	7	7	8	8	8	8	8	8	8	8	8	6,8
8,0	8	8	8	7	8	8	7	8	8	8	8	6	7,0
7,5	8	8	8	4	4	5	8	8	8	8	8	6	4,0
7,0	6	7	7	7	8	8	8	8	8	8	8	6	3,5
8,0	9	9	8	9	9	9	8	9	10	8	8	7	6,8
7,0	7	7	7	7	7	7	8	9	9	9	8	6	4,3
7,0	8	8	8	8	9	9	9	9	9	9	9	7	5,8
7,0	8	8	8	7	8	8	9	9	9	8	8	6	4,8
7,0	8	8	9	5	7	7	8	8	8	9	9	9	5,5
7,0	8	8	8	8	8	8	9	9	9	7	7	7	5,3
7,0	8	8	8	7	8	8	9	9	9	8	8	6	5,0
6,0	8	8	7	6	6	6	7	8	8	7	8	8	5,8
6,0	8	8	9	4	5	6	7	8	8	8	8	7	4,0
7,0	9	9	9	8	8	9	8	8	9	8	8	6	6,3
6,0	8	8	8	6	7	8	9	9	9	9	9	7	5,0
6,0	8	9	9	6	8	8	9	9	9	9	9	8	5,5
7,0	7	7	8	7	7	6	6	8	8	7	8	8	6,8
7,0	8	8	9	7	9	9	6	8	9	6	8	9	5,3
6,0	8	9	9	4	4	6	7	9	9	6	7	7	3,5
6,0	9	9	9	8	8	7	7	9	9	6	8	8	4,8
7,0	8	8	9	7	8	9	8	9	9	9	9	9	5,8
7,0	7	8	8	6	7	7	8	8	8	8	8	7	5,3
6,0	9	9	9	5	5	5	4	4	6	3	5	6	5,0
7,0	8	9	9	7	8	8	7	8	9	5	5	6	5,3
7,0	8	8	9	8	8	9	5	7	8	5	8	8	7,0
7,0	8	8	8	8	9	9	7	9	9	6	7	7	7,0
7,0	7	9	9	6	8	9	8	9	9	8	8	7	7,8
6,0	6	7	6	3	3	4	9	9	9	7	7	7	5,8
7,0	8	9	9	7	9	9	7	9	8	6	8	8	4,3

Freezer 69, 512/60, 0264, Douce Provence, Kebby, Coronet, Scout, Avertø, Sun Valley og Chinook kvalitetsmæssig bedst.

I tabel 8 er angivet tenderometertallet på de

enkelte sorteringer; disse må ses i relation til de usorterede ærter ved høst. For de småfrøede sorter, 512/60, Dainty og nr. 3258, er det tydeligt, at tenderometertallet er forholdsvis højt

Tabel 6. Sorter af lave

Lbnr. og navn	Frøleve- randør (se kode)	Varme- enheder ved Tv 110	Udbytte af grønne ærter ved tenderometertal 110 ¹⁾								
			Aasum			Blangstedgaard			Spangsbjerg		
			1965	1966	1967	1965	1966	1967	1965	1966	1967
1965-67. 9 forsøg											
1. Honey	Nun	761	70	86	85	76	65	77	68	66	77
8. Freezer 69	AS	810	100	100	100	100	100	100	100	100	100
3. 512/60	F.D.B.	826	78	55	77	101	41	74	56	68	49
7. Signet	As	858	122	111	91	97	106	109	110	133	114
5. 0298	F.K.	862	95	84	91	96	87	93	99	87	76
6. 0296	F.K.	866	104	100	86	101	87	101	105	102	91
11. Freezer 626	As	888	96	82	90	98	84	102	87	84	72
21. Dark S. Perfection	As	920	124	107	102	112	76	120	118	122	88
12. 0264	F.K.	922	123	114	91	98	93	123	100	123	71
18. Stern	v.W.	946	93	92	86	89	88	103	59	80	42
Måleprøve hkg/ha			75,2	85,7	78,1	72,3	89,9	59,5	71,9	65,1	80,1
1966-67. 6 forsøg											
2. Douce Provence	Te	741		74	83		53	84		67	61
24. Kebby	S.e.G.	745		65	73		58	93		80	60
26. Precursor	Cla	767		87	90		74	86		69	84
4. Gloriosa	Sch	794		98	103		72	95		92	92
31. Dainty	R.S.	796		63	63		41	76		53	43
22. Coronet	As	804		109	83		101	106		102	108
14. Nr. 3255	Dæhn	805		68	82		57	85		72	41
8. Freezer 69	As	806		100	100		100	100		100	100
9. Alma	Nun	823		93	99		80	94		103	98
32. Triton	R.S.	830		96	109		102	130		116	77
29. Scout	W.V.	847		113	109		105	128		126	107
19. Cornel	Sch	862		125	101		87	140		104	72
13. Nr. 3071	Dæhn	870		93	90		79	99		79	48
10. Elwy	Nun	873		89	91		91	117		92	71
23. Avertø	v.d.P.	882		76	105		76	124		50	66
25. Vitalis	S.e.G.	887		88	88		106	115		128	84
33. Verdo (Small Sieve Frz.)	R.S.	890		112	101		96	116		102	88
30. 405-65	Sh	893		74	83		76	98		80	37
15. Nr. 3256	Dæhn	897		71	92		76	102		71	44
16. Nr. 3258	Dæhn	902		68	61		51	86		66	42
20. Promina	Nun	907		75	75		69	90		90	39
21. Dark S. Perfection	As	907		107	102		76	120		122	88
27. Sun Valley	W.V.	917		81	81		91	88		92	68
17. Nr. 1620	Dæhn	917		73	87		80	92		73	44
28. Chinook	W.V.	923		103	78		109	83		143	69
Måleprøve hkg/ha			85,7	78,1		89,9	59,5		65,1	80,1	

¹⁾ 1. Angivet som pct. af måleprøven Freezer 69

Kode over frøleverandør eller anmelder	F.K.	Fyns Konservesfabrik, Odense
Nun	v.W.	van Waveren, Tyskland
As	Te	Tézier Frères, Frankrig
F.D.B.	S.e.G.	Siuis en Grott, Holland
F.D.B.		F.D.B. Frøafdelingen, Glostrup

Udbytte af grønne ærter ved tenderometertal 110 ^{a)}									Tærsket		Ant. dage tidligere eller senere end		
Aasum			Blangstedgaard			Spangsbjerg			Plante- masse hkg/ha	halm/ grønne ærter	Antal planter pr. m ²	Freezer	
1965	1966	1967	1965	1966	1967	1965	1966	1967				69	D.S.P.
57	79	83	68	86	64	57	54	88	293	4,6:1	72	+ 4	+13
81	93	98	89	132	83	84	82	114	358	4,0:1	83	-	+ 9
63	51	76	90	54	61	47	56	55	368	7,1:1	80	÷ 1	+ 8
99	103	89	87	140	91	93	109	130	413	4,5:1	86	÷ 4	+ 5
77	79	89	86	115	78	83	71	87	409	5,3:1	89	÷ 4	+ 5
84	93	84	91	114	84	88	84	103	428	4,9:1	84	÷ 5	+ 5
78	77	88	88	111	85	73	69	81	456	6,0:1	86	÷ 7	+ 3
100	100	100	100	100	100	100	100	100	442	4,5:1	83	÷ 9	-
99	106	89	88	123	102	85	101	81	448	5,4:1	83	÷ 9	-
75	86	84	80	117	95	50	66	48	420	6,8:1	82	÷11	÷ 2
93,1	91,9	80,0	80,8	68,1	71,6	85,2	79,3	70,6					

69	81		70	70		55	69		341	4,9:1	84	+ 5	+14
61	71		77	78		65	69		330	4,9:1	87	+ 5	+14
81	88		98	71		56	95		298	4,1:1	79	+ 3	+12
91	101		95	79		75	104		319	4,3:1	82	+ 1	+ 9
58	62		54	63		43	49		278	5,4:1	89	+ 1	+ 9
101	81		133	88		84	122		360	4,2:1	82	-	+ 8
63	80		75	70		59	46		335	5,3:1	86	-	+ 8
93	98		132	83		82	114		331	3,5:1	86	-	+ 8
87	97		106	78		85	111		300	3,0:1	87	÷ 1	+ 7
90	106		135	108		95	87		356	3,8:1	91	÷ 2	+ 6
106	106		138	106		104	121		371	3,9:1	93	÷ 3	+ 5
117	98		114	117		86	82		413	4,7:1	89	÷ 5	+ 4
86	88		104	83		65	55		365	4,8:1	87	÷ 5	+ 3
83	89		120	97		76	81		377	4,8:1	95	÷ 6	+ 3
71	102		101	103		41	75		370	5,1:1	75	÷ 6	+ 2
82	86		140	95		105	96		401	4,8:1	94	÷ 7	+ 2
105	99		127	96		83	100		408	4,6:1	82	÷ 7	+ 1
69	81		100	82		65	42		368	5,7:1	80	÷ 7	+ 1
66	89		100	95		59	50		387	6,0:1	90	÷ 8	+ 1
63	59		68	72		54	48		336	5,7:1	94	÷ 8	-
70	73		91	75		74	44		350	5,4:1	77	÷ 8	-
100	100		100	100		100	100		390	4,0:1	85	÷ 8	-
75	79		120	73		76	77		379	5,1:1	91	÷ 9	÷ 1
68	85		106	77		60	50		376	5,6:1	89	÷ 9	÷ 1
96	76		144	69		118	79		391	4,8:1	90	÷10	÷ 1
91,9	80,0		68,1	71,6		79,3	70,6						

^{a)} Angivet som pct. af måleprøven Dark Skinned Perfection

Cla	L. Clause, Frankrig	W.V.	Western Valley Seed Co., U.S.A.
Sch	Karl Schäfer, Tyskland	v.d.P.	D. van der Ploeg's Zaden, Holland
R.S.	Royal Sluis, Holland	Sh	Charles Sharpe & Co., England
Dæhn	A/S L. Dæhnfeldt, Odense		

Tabel 7. Sorter af lave marvæarter 1965-67

Lbnr. og navn	Frøstørrelse pct. gns. ¹⁾				Karakterer 0-10				
					frosne ærter				
	Aasum og Blangstedgaard				ensartet- hed i størrelse 10 = mest ensartet	farve 10 = mørke- grøn	smag 10 = bedst	konsi- stens 10 = bedst	hel- heds- indtryk 10 = bedst
G I	G II	M	S						
1965-67. 9 forsøg									
1. Honey	42	24	22	12	7,1	7,6	8,4	7,4	7,1
8. Freezer 69	62	21	12	5	7,9	7,8	7,5	7,7	7,5
3. 512/60	14	19	37	30	8,3	8,0	8,2	7,5	6,9
7. Signet	71	14	10	5	7,8	7,3	8,3	7,7	5,3
5. 0298	53	21	17	9	7,7	7,5	7,7	6,9	4,8
6. 0296	55	20	16	9	7,7	7,1	7,7	6,9	5,3
11. Freezer 626	56	20	16	8	7,9	7,6	7,6	7,0	5,7
21. Dark Skinned Perfection	62	18	13	7	7,6	6,7	7,3	7,0	5,8
12. 0264	59	18	14	9	7,7	7,9	8,1	8,0	5,5
18. Stern	44	23	21	12	8,3	7,4	7,7	7,5	4,2
1966-67. 6 forsøg									
2. Douce Provence	44	28	21	7	8,8	7,5	7,0	7,3	6,8
24. Kebby	35	31	25	9	8,5	8,5	7,8	7,3	7,0
26. Precursor	66	18	12	4	7,0	7,8	8,0	7,5	5,3
4. Gloriosa	64	15	15	6	6,5	7,0	8,8	6,8	4,8
31. Dainty	15	20	37	28	9,0	5,5	5,8	6,3	6,2
22. Coronet	40	25	23	12	7,3	8,3	8,0	8,0	7,6
14. Nr. 3255	42	25	22	11	7,5	4,3	7,0	6,3	4,0
8. Freezer 69	63	22	12	3	8,0	7,7	7,7	7,3	7,7
9. Alma	43	34	18	5	6,7	7,7	8,0	7,3	5,8
32. Triton	73	14	9	4	7,0	7,0	8,7	7,7	5,1
29. Scout	52	20	19	9	7,5	8,5	8,8	8,0	5,9
19. Cornel	60	20	14	6	7,5	6,5	7,8	7,8	5,6
13. Nr. 3071	45	27	19	9	7,8	5,5	7,3	6,8	4,2
10. Elwy	35	30	25	10	7,8	7,0	8,0	8,5	5,2
23. Averno	60	21	12	7	8,8	7,5	8,3	8,0	5,7
25. Vitalis	50	27	17	6	8,0	7,3	8,8	8,0	4,8
33. Verdo (Small Sieve Freezer) ..	46	24	22	8	7,5	6,8	7,3	7,5	4,9
30. 405-65	39	24	24	13	8,3	5,5	7,0	6,0	3,7
15. Nr. 3256	43	25	22	10	7,8	8,0	7,3	7,0	5,2
16. Nr. 3258	11	15	40	34	8,3	5,8	4,5	4,5	4,6
20. Promina	22	27	30	21	8,8	7,3	6,8	6,0	3,9
21. Dark Skinned Perfection	64	19	11	6	7,8	6,3	7,0	6,3	5,3
27. Sun Valley	39	26	22	13	8,0	7,8	8,8	8,0	6,9
17. Nr. 1620	32	27	27	14	7,8	8,5	6,5	6,8	6,6
28. Chinook	46	19	22	13	7,8	8,5	8,3	7,0	6,8

¹⁾ G I = over 10,2 mm i diameter
G II = 9,3-10,2 mm i diameter

M = 8,2-9,3 mm i diameter
S = 6,0-8,2 mm i diameter

på de mellemfine ærter, fordi disse udgør en væsentlig procentdel af det samlede udbytte. Tenderometertallet på størrelse M (8,2-9,3 mm) er i de fleste tilfælde det samme eller højere end for de usorterede ærter. I sådanne tilfælde er ærternes størrelse naturligvis ikke noget velegnet kriterium for kvalitet.

I tabel 9 er sammenstillet nogle egenskaber til karakterisering af sorterne. Placeringen af første blomstrende nodie er som regel sammenstemt med tidlighed, jo flere internodier til det først blomstrende, des senere er sorten. Antallet kan variere lidt fra plante til plante og er her angivet som gennemsnit. Plantehøjden, der varierer fra år til år og fra sted til sted, er ligeledes angivet som gennemsnitshøjde. Bælgformen er især karakteriseret ved spids eller stump afslutning; inden for disse to grupper kan bælgene være mere eller mindre buede eller krumme og mere eller mindre stærkt fyldte. De amerikanske sorter er alle stumpbælgede med mere eller mindre luftfyldte bælg og alle meget let tærskelige. Sorter af europæisk oprindelse er oftest spidsbælgede, stærkt fyldte og gennemgående sværere at tærske.

Konklusion

Af tidlige sorter må især fremhæves Honey, Kebby og Coronet, der alle har middelstore til små ærter af god kvalitet. Coronet giver endvidere et godt udbytte.

Af middeltidlige sorter giver Signet, Triton, Scout, Vitalis og Verdo (Small Sieve Freezer) et stort udbytte, af disse har Scout og Vitalis middelstore til store ærter af særdeles god kvalitet.

De bedste sildige sorter er Sun Valley, Chinook og Stern, alle med middelstore til små ærter. Sun Valley og Chinook er af særdeles god kvalitet, og sidstnævnte giver tillige et godt udbytte.

Af de småfrøede sorter er 512/60 kvalitetsmæssig bedst.

Summary

Variety trials with Vining Peas 1966-67

Variety trials in vining peas have been carried out at the State Research Stations Blangstedgaard

(clay loam), Spangsbjerg (sandy loam) and stationed at Aasum (deep rich sandy loam).

Thirty-five varieties submitted from Danish and foreign seed firms have been examined for yield and ability for quick freezing.

The peas were sown in late April or early May using the Norwegian sowing machine Øyjord. Seed rates were calculated according to seed size and germination per cent, to give a uniform plant density of about 80 plants per squaremeter.

In table 2-5 is presented the data from each year. Heat-units (varmeenheder) are cumulative mean daily air temperature in centigrades, minus 4,4° C, from sowing to T.R. 110 (tenderometertal, Tv). Yield of shelled peas at T.R. 110 (udbytte) is expressed as percentage of yield of the two standard varieties Freezer 69 and Dark Skinned Perfection.

Size distribution of the peas (frøstørrelse) is recorded at each centre and expressed as percentage of the following sizes:

G I > 10,2 mm, G II 9,3-10,2 mm, M 8,2-9,3 mm and S 6,0-8,2 mm. In table 8 are given the T.R.'s of ungraded peas and of each size.

Quality is assessed on quick frozen samples. Average scores from 0-10 (karakterer 0-10) for uniformity of size (ensartethed i størrelse), colour (farve), flavour (smag), consistency (konsistens) and general impression (helhedsindtryk).

Table 6 and 7 give, besides heat-units and yield of shelled peas, average figures on weight of haulm before vining as hektokilos per hectare (plantemasse hkg/ha), ratio of threshed haulm to shelled peas (tærsket halm/grønne ærter), number of plants per squaremeter (antal planter pr. m²), days earlier or later than the standard varieties (antal dage tidligere eller senere end Freezer 69 eller Dark Skinned Perfection), size of peas and average quality assessment. In table 9 different characteristics of the varieties is presented, such as number of nodes to first flower (1ste blomstbærende nodie), plant height (plantehøjde), number of pods per truss (antal bælg/nodie), pod shape (form): blunt (stump) or pointed (spids).

The early varieties Honey, Kebby and Coronet gave medium to small peas of good quality for freezing. Coronet gave a high average yield.

In the mid-season group Signet, Triton, Scout, Vitalis and Verdo (Small Sieve Freezer) were all high yielding. Scout and Vitalis gave medium sized peas of excellent quality.

Tabel 8. Sorter af lave

Tenderometertal ved høst, usorterede

Lbnr. og navn	Aasum			Blangstedgaard			Spangsbjerg		
	1965	1966	1967	1965	1966	1967	1965	1966	1967
1965-67. 9 forsøg									
1. Honey	106	104	111	115	100	116	100	98	101
8. Freezer 69	112	119	101	120	100	112	99	102	107
3. 512/60	112	102	116	109	87	105	95	107	104
7. Signet	103	125	122	115	104	108	91	93	95
5. 0298	112	120	107	116	100	116	110	95	94
6. 0296	113	126	118	119	98	114	120	90	101
11. Freezer 626	108	118	120	103	111	112	112	95	113
21. Dark Skinned Perfection	108	103	116	118	112	107	109	123	126
12. 0264	105	105	124	94	99	109	95	93	127
18. Stern	105	99	111	103	108	99	100	97	113
1966-67. 6 forsøg									
2. Douce Provence		138	129		106	131		103	122
24. Kebby		112	126		116	126		95	127
26. Precursor		97	116		98	110		98	102
4. Gloriosa		98	103		94	110		87	100
31. Dainty		108	116		99	106		129	109
22. Coronet		125	111		84	103		89	106
14. Nr. 3255		111	118		107	118		117	110
8. Freezer 69		119	101		100	112		102	107
9. Alma		140	148		101	150		100	95
32. Triton		112	126		91	111		95	100
29. Scout		99	114		94	93		111	95
19. Cornel		108	112		107	91		92	118
13. Nr. 3071		110	101		144	95		111	114
10. Elwy		112	122		102	108		94	89
23. Avertø		130	112		103	102		96	97
25. Vitalis		107	120		99	106		87	100
33. Verdo (Small Sieve Freezer)		94	105		106	104		104	128
30. 405-65		103	108		105	105		113	123
15. Nr. 3256		104	102		120	100		103	124
16. Nr. 3258		108	118		117	114		131	130
20. Promina		114	118		93	104		130	105
21. Dark Skinned Perfection		103	116		112	107		123	126
27. Sun Valley		115	110		117	105		95	105
17. Nr. 1620		110	118		107	108		99	122
28. Chinook		110	126		97	102		87	126

Late varieties were Sun Valley, Chinook and Stern, all with medium to small peas. Sun Valley and Chinook had excellent quality and the latter gave in addition a high yield.

Litteratur

Arthey, V. D. and Gent, P. G. 1966. The suitability of varieties of vining peas for canning and quick-freezing. Summary of results 1956-65. Misc. publ. P.G.R.O. 19. 4 s.
Gent, P. G. and Webb, C. 1968. Vining Pea variety

Tenderometertal på sorterede ærter

G I over 10,2 mm									G II 9,3-10,2 mm		
Aasum			Blangstedgaard			Spangsbjerg			Aasum		
1965	1966	1967	1965	1966	1967	1965	1966	1967	1965	1966	1967
116	120	125	142	120	133	118	117	133	113	104	107
122	122	106	122	117	124	122	114	116	108	100	92
123	113	127	115	107	125	122	131	118	113	105	119
119	133	116	118	108	111	106	101	102	98	107	122
128	127	115	120	104	109	140	108	113	105	108	102
134	128	117	134	103	121	146	99	118	112	110	115
128	127	124	113	124	121	138	115	138	104	117	113
114	109	122	133	120	118	119	158	147	97	97	110
112	118	123	101	107	115	105	103	145	93	102	122
117	105	113	120	123	108	108	110	147	109	98	112
169	124		143	144		134	167		129	124	
142	142		139	138		125	158		117	126	
101	-		105	118		111	120		90	-	
109	113		103	126		101	120		90	108	
130	132		109	122		155	140		126	135	
132	121		102	112		102	127		113	106	
130	136		127	139		150	135		111	122	
122	106		117	124		114	116		100	92	
155	152		117	179		124	116		142	140	
121	122		98	124		99	111		99	114	
112	120		100	108		120	117		90	107	
118	122		116	99		108	134		94	117	
121	107		163	115		147	142		111	100	
131	127		112	118		121	123		120	130	
135	114		112	106		109	106		129	105	
114	130		98	115		95	123		101	127	
110	106		118	110		126	145		96	106	
119	115		124	118		147	158		97	106	
123	109		143	117		119	160		108	102	
124	135		142	136		163	168		119	130	
131	133		111	120		183	138		124	124	
109	122		120	118		158	147		97	110	
123	117		131	117		108	125		110	112	
122	122		123	118		130	155		115	117	
117	146		104	112		97	147		94	132	

trials 1968. Techn. memo. Pea growing res. org. (P.G.R.O.) 19. 21 s.

Jensen, J. 1967. Sorter af lave marvæarter 1963-65. Tidsskrift for Planteavl. 70, s. 459-482.

Ottosson, L. 1968. Försök med konservärter, 1.

sortsförsök. Lantbrukshögskolans meddelanden. Serie A. Nr. 103. Uppsala 1968. 44 s.

Røeggen, O. 1967. Forsök og forskning med konserværter 1965-66. Intern. meld. Forskningsutv. for konserver. Oslo. 58 s.

Tabel 8.

Lbnr. og navn	Tenderometertal på sorterede ærter								
	G II 9,3-10,2 mm						M 8,2-9,3 mm		
	Blangstedgaard			Spangsbjerg			Aasum		
	1965	1966	1967	1965	1966	1967	1965	1966	1967
1965-67. 9 forsøg									
1. Honey	115	97	105	110	102	115	97	87	92
8. Freezer 69	114	97	103	103	100	110	93	92	86
3. 512/60	113	100	120	114	125	116	112	96	112
7. Signet	105	93	98	90	94	94	82	100	122
5. 0298	107	96	111	117	99	101	91	97	103
6. 0296	113	96	103	123	94	104	90	95	122
11. Freezer 626	98	102	108	110	100	112	89	94	110
21. Dark Skinned Perfection	111	102	105	98	125	115	91	83	104
12. 0264	89	92	104	94	94	113	82	91	109
18. Stern	107	105	107	102	104	136	94	83	109
1966-67. 6 forsøg									
2. Douce Provence		124	130		116	140		96	95
24. Kebby		130	131		115	143		88	101
26. Precursor		92	98		99	101		82	-
4. Gloriosa		84	104		89	98		79	99
31. Dainty		98	121		149	134		105	115
22. Coronet		89	102		98	109		98	102
14. Nr. 3255		110	125		128	117		92	97
8. Freezer 69		97	103		100	110		92	86
9. Alma		109	173		118	111		111	142
32. Triton		86	103		94	99		90	116
29. Scout		88	93		105	100		81	106
19. Cornel		90	87		95	118		85	108
13. Nr. 3071		126	97		133	122		98	98
10. Elwy		105	109		108	115		94	125
23. Averno		99	101		105	104		127	110
25. Vitalis		92	104		91	105		85	123
33. Verdo (Small Sieve Freezer)		99	104		110	124		83	97
30. 405-65		99	105		111	132		87	104
15. Nr. 3256		121	104		110	141		97	94
16. Nr. 3258		132	127		155	168		118	125
20. Promina		106	109		163	123		103	110
21. Dark Skinned Perfection		102	105		125	115		83	104
27. Sun Valley		112	109		104	111		90	105
17. Nr. 1620		113	110		115	144		97	111
28. Chinook		90	109		91	133		83	119

Tenderometertal på sorterede ærter

M 8,2-9,3 mm									S 6,0-8,2 mm								
Blangstedgaard			Spangsbjerg			Aasum			Blangstedgaard			Spangsbjerg					
1965	1966	1967	1965	1966	1967	1965	1966	1967	1965	1966	1967	1965	1966	1967			
92	82	88	95	88	91	83	76	90	81	72	84	83	79	78			
90	80	96	84	88	93	86	92	87	84	79	89	81	79	87			
108	89	109	94	112	105	89	86	103	95	77	91	85	95	90			
100	85	92	81	82	84	79	104	98	90	82	89	78	79	74			
87	87	110	92	90	90	84	99	107	84	80	102	84	80	79			
90	91	103	97	85	92	83	94	118	84	90	92	83	76	80			
80	89	103	92	83	95	81	94	89	75	86	86	86	75	77			
88	89	92	87	97	102	90	85	92	82	89	85	82	89	90			
80	84	92	85	85	103	81	93	98	77	83	87	81	79	90			
94	87	101	94	95	109	88	77	93	83	81	87	88	84	93			
	90	96		94	100		83	84		75	82		80	78			
	101	98		96	113		79	90		76	88		79	91			
	84	91		88	93		80	-		80	89		83	82			
	74	97		82	83		74	86		69	86		74	76			
	83	106		129	116		89	97		71	89		101	89			
	79	88		86	93		84	101		69	89		79	76			
	86	93		100	104		84	90		75	81		85	87			
	80	96		88	93		92	87		79	89		79	87			
	91	148		92	89		105	115		81	116		84	81			
	79	94		88	92		85	115		74	94		79	81			
	77	81		90	85		76	88		72	74		80	73			
	79	76		84	98		91	87		76	71		76	82			
	106	84		98	104		84	97		92	81		85	90			
	86	101		89	95		78	98		77	84		79	77			
	90	98		97	90		105	103		84	87		85	80			
	85	100		84	93		86	101		83	88		80	78			
	89	100		94	108		77	80		83	85		86	93			
	90	97		95	117		79	91		85	88		86	99			
	98	93		98	114		83	85		86	82		91	92			
	121	125		144	147		88	91		95	96		112	106			
	88	97		133	100		81	102		81	90		95	88			
	89	92		97	102		85	92		89	85		89	90			
	93	103		96	97		84	101		91	93		86	84			
	93	105		102	133		83	100		81	95		90	104			
	81	103		85	114		77	103		76	88		79	95			

Tabel 9. Sorter af lave

Lbnr. og navn	Stængler antal/ plante	størrelse	Blade	
			aksel- bladenes marmorering	karakterer 0-10 farve 10 = mørkest grøn
1965-67. 9 forsøg				
1. Honey	1	middelstore	svag	7,4
8. Freezer 69	1	middelstore	svag	6,2
3. 512/60	2-3	små	—	7,3
7. Signet	1	middelstore	svag	6,3
5. 0298	1	middelstore	ingen	6,9
6. 0296	1	middelstore	ingen	7,1
11. Freezer 626	1	middelstore	ingen	7,5
21. Dark Skinned Perfection	1-2	middelstore	svag	6,7
12. 0264	1-2	middelstore	ingen	6,7
18. Stern	1-2	store	svag	6,8
1966-67. 6 forsøg				
2. Douce Provence	1-2	store	kraftig	7,7
24. Kebby	—	små	ret kraftig	6,6
26. Precursor	—	middelstore	svag	5,9
4. Gloriosa	1-2	middelstore	kraftig	5,8
31. Dainty	1	store	kraftig	3,9
22. Coronet	1-2	middelstore	kraftig	7,4
14. Nr. 3255	1-2	middelstore	svag	4,5
9. Alma	1	ret små	ingen	6,8
32. Triton	1	store	svag	7,5
29. Scout	1-2	middelstore	ret kraftig	9,2
19. Cornel	2-3	store	svag	6,3
13. Nr. 3071	2	middelstore	svag	6,3
10. Elwy	1	middelstore	ingen	6,7
23. Avertø	2	middelstore	svag	7,2
25. Vitalis	1-2	middelstore	svag	7,8
33. Verdo (Small Sieve Freezer)	2	store	svag	7,8
30. 405-65	2-3	store	ingen	7,1
15. Nr. 3256	1-2	middelstore	ingen	6,8
16. Nr. 3258	1	middelstore	kraftig	6,6
20. Promina	2	middel-små	kraftig	7,2
27. Sun Valley	2	middelstore	nogen	7,5
17. Nr. 1620	2	middelstore	svag	4,3
28. Chinook	2	små-middelstore	nogen	9,2

Planter		Bælge						
karakterer 0-10		Første blomsterbær. nodie	Plante-højde cm	antal bælge/nodie	antal ærter/bælg	form	Tærskelighed	
oprethed 10 = mest opret	vækstkraft 10 = kraftigst							
6,6	6,4	9	57	1-2	7	ret-sv. buet, oval-rund, stump	ret let	
3,2	9,3	10	94	1-2	7	ret-sv. buet, oval, stump	meget let	
8,3	6,1	10	55	1-2	6	ret, oval, stump	let	
4,1	9,4	12	100	1-2	6	ret-sv. buet, oval, stump	meget let	
4,5	8,6	11	86	1-2	7	ret, oval-rund, stump	meget let	
4,8	8,7	12	88	1-2	7	ret-svagt buet, oval, stump	meget let	
4,3	8,8	14	96	2	6	svagt buet, oval, stump	meget let	
4,4	9,1	14	89	1-2	7	ret-svagt buet, oval, stump	meget let	
5,4	8,6	14	93	1-2	7	svagt buet, oval, stump	meget let	
5,8	8,4	16	96	1-2	7	buet, oval, spids	let	
3,3	8,5	8	69	1-2	8	ret-svagt buet, oval, spids	let	
4,3	8,2	9	74	1-2	7	buet-krum, oval, spids	ret svær	
7,0	5,7	9	53	1-2	8	buet-krum, oval, spids	ret let	
5,3	7,2	9	75	1	7	krum, oval-rund, spids	ret let	
3,0	6,8	11	122	1	7	svagt buet, oval, stump	let	
3,8	8,4	10	82	1-2	8	ret, oval-rund, stump	meget let	
3,0	7,8	10	113	1	8	svagt buet, rund, spids	let	
5,5	6,7	10	73	2	6	svagt buet, rund, spids	ret let	
5,8	8,5	11	74	1-2	8	buet, rund, spids	let	
4,8	8,5	10	90	1-2	7	svagt buet, oval, stump	meget let	
4,8	8,9	12	101	1	7	buet, oval, spids	let	
4,0	8,3	12	105	1-2	7	buet, oval, spids	ret let	
5,3	8,4	11	82	2	8-9	buet, oval, spids	meget let	
6,0	8,2	11	84	1-2	8	buet, rund, spids	ret let	
5,3	9,4	13	86	1-2	6	buet, oval, spids	let	
4,3	8,8	13	89	2	7	svagt buet, oval, stump	meget let	
6,8	7,9	14	84	2	8	buet, oval, spids	ret let	
4,3	9,0	13	114	1-2	7	buet, rund, spids	ret let	
6,3	8,5	13	92	1-2	7-8	buet, oval, spids	let	
7,3	8,0	13	75	1-2	7	ret, rund, stump	let	
4,8	8,4	14	91	2	7-8	ret-svagt buet, oval, stump	meget let	
8,0	8,2	15	86	1	8	svagt buet, oval, spids	meget let	
5,3	8,5	15	87	1-2	6	ret-svagt buet, oval, stump	let	